ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

11. ledna 2007 *

Ve věci C-384/05,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko) ze dne 14. října 2005, došlým Soudnímu dvoru dne 24. října 2005, v řízení

Johan Piek

proti

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení K. Lenaerts (zpravodaj), předseda senátu, zastupující předseda čtvrtého senátu, J. N. Cunha Rodrigues a K. Schiemann, soudci,

* Jednací jazyk: nizozemština.

generální advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. září 2006,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za J. Pieka A. van Beekem a G. de Jagerem, advocaten,

— za nizozemskou vládu H. G. Sevenster, M. de Mol a P. van Ginnekenem, jako zmocněnci,

— za Komisi Evropských společenství H. Tserepa-Lacombe a M. van Heezik, jako zmocněnkyněmi,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká režimu kvót na mléko vyplývajícího z nařízení Rady (EHS) č. 804/68 ze dne 27. června 1968 o společné organizaci trhu

s mlékem a mléčnými výrobky (Úř. věst. L 148, s. 13), ve znění nařízení Rady (EHS) č. 856/84 ze dne 31. března 1984 (Úř. věst. L 90, s. 10) a nařízení Rady (EHS) č. 857/84 ze dne 31. března 1984, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro dávku uvedenou v článku 5c nařízení č. 804/68 (Úř. věst. L 90, s. 13), a konkrétněji výkladu čl. 3 odst. 1 nařízení č. 857/84.

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi J. Piekem, producentem mléka, který v roce 1979 na základě nařízení Rady (EHS) č. 1078/77 ze dne 17. května 1977, kterým se zavádí režim prémií za neuvádění mléka a mléčných výrobků na trh a za přeměnu stád dojnic *(neoficiální překlad)* (Úř. věst. L 131, s. 1), uzavřel s fondem pro rozvoj a ozdravení zemědělství (Stichting Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Landbouw, dále jen „dohoda ‚SLOM'") dohodu o neuvádění mléka na trh po dobu čtyř let, a Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (ministerstvo zemědělství, životního prostředí a rybolovu) ve věci odmítnutí přiznat zvláštní referenční množství na základě čl. 3 odst. 1 druhého pododstavce nařízení č. 857/84.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

3 Společná organizace trhu v odvětví mléka a mléčných výrobků byla zavedena nařízením č. 804/68.

4 Za účelem snížení strukturálních přebytků zavedlo nařízení č. 1078/77 systém prémií určených zemědělcům, kteří upustí od uvádění jejich mléka a mléčných

výrobků na trh (prémie za neuvádění na trh) nebo kteří přemění svůj mléčný skot na masný skot (prémie za přeměnu). Prémie za neuvádění na trh je poskytována na žádost každému producentovi, který se po dobu minimálně čtyř let zaváže k tomu, že nebude poskytovat za odměnu nebo bezplatně mléko ani mléčné výrobky pocházející z jeho zemědělského podniku.

5 Nařízení č. 856/84 do nařízení č. 804/68 vložilo článek 5c zavádějící režim doplňkové dávky z odebraného mléka, přičemž jeho odstavec 1 stanoví:

„[...]

Režim dávky je v každém regionu na území členských států prováděn podle jednoho z následujících vzorců:

Vzorec A

— Každý producent mléka platí dávku z množství mléka nebo ekvivalentu mléka, která dodal odběrateli a která v příslušném období dvanácti měsíců překračují referenční množství, jež bude stanoveno.

[...]“ *(neoficiální překlad)*

6 Prováděcí pravidla nařízení č. 804/68 ve znění nařízení č. 856/84 jsou stanovena v nařízení č. 857/84.

7 Podle čl. 2 odst. 1 nařízení č. 857/84 je referenční množství mléka nebo ekvivalentu mléka určeno na základě množství dodaného producentem během kalendářního roku 1981. Na základě odstavce 2 téhož článku však členské státy mohou jako referenční rok zvolit roky 1982 nebo 1983. V Nizozemsku byl jako referenční rok určen rok 1983.

8 Článek 3 nařízení č. 857/84 stanoví:

„Pro určení referenčních množství uvedených v článku 2 a v rámci použití vzorců A a B jsou zohledněny některé zvláštní situace za následujících podmínek:

1) producenti, kteří se zavázali k plánu rozvoje mléčné produkce na základě směrnice 72/159/EHS, předloženému před 1. březnem 1984, mohou podle rozhodnutí členského státu získat:

— jestliže se plán právě provádí, zvláštní referenční množství, které zohledňuje množství mléka a mléčných výrobků stanovená plánem rozvoje,

— jestliže byl plán proveden po 1. lednu 1981, zvláštní referenční množství, které zohledňuje množství mléka a mléčných výrobků, která dodali v roce, během něhož byl plán ukončen.

Pokud má členský stát k dispozici dostatečné informace, mohou být rovněž zohledněny investice uskutečněné bez plánu rozvoje;

[...]" *(neoficiální překlad)*

9 Nařízení Rady (EHS) č. 764/89 ze dne 20. března 1989, kterým se mění nařízení č. 857/84 (Úř. věst. L 84, s. 2), do tohoto posledně uvedeného nařízení doplnilo zejména článek 3a, podle něhož mohou být přiznána zvláštní referenční množství producentům, kteří v důsledku závazku sjednaného na základě nařízení č. 1078/77 (závazek odpovídající v Nizozemsku dohodě „SLOM"), který v jednotlivých případech zanikl po 30. září 1983 nebo po 31. prosinci 1983, nemohli získat referenční množství na základě článku 2 nařízení č. 857/84. Přiznání takového zvláštního referenčního množství předpokládalo dodržení podmínek uvedených v nařízení č. 764/89.

10 Z článku 5 nařízení č. 857/84 vyplývá, že doplňková referenční množství uvedená zejména v článku 3 téhož nařízení mohou být přiznána pouze do výše množství zaručeného pro každý členský stát. Tato množství musejí být odebrána z národní rezervy. Tato národní rezerva je tvořena referenčními množstvími, která nebyla producentům přidělena, a referenčními množstvími uvolněnými zejména v důsledku zanechání činnosti producenty.

Nizozemská právní úprava

11 Relevantní nizozemská právní úprava je obsažena v ministerské vyhlášce týkající se doplňkové dávky (Beschikking Superheffing) ze dne 18. dubna 1984, která vstoupila v platnost dne 1. dubna 1984.

12 Podle článku 2 vyhlášky ze dne 18. dubna 1984 musí producent v případě překročení referenčního množství, které mu bylo přiznáno, zaplatit doplňkovou dávku.

13 Hlavní pravidlo týkající se přiznání referenčních množství je uvedeno v článku 5 vyhlášky ze dne 18. dubna 1984, který ve svém znění platném v době rozhodné z hlediska skutečností původního sporu, tedy znění vyplývajícím z vyhlášky ministerstva, která změnila vyhlášku týkající se doplňkové dávky (mléko) [Wijziging Beschikking Superheffing (melk)] ze dne 28. března 1985, stanovil, že se dávka neplatí za množství, které bylo dodáno v roce 1983, snížené o 8,65 %.

14 Článek 3 nařízení č. 857/84 byl proveden článkem 11 vyhlášky ze dne 18. dubna 1984, který stanoví pravidla pro přiznání zvláštních referenčních množství. Toto ustanovení ve svém znění platném v době rozhodné z hlediska skutečností původního sporu stanovilo:

„1. Každý, kdo sjednal investiční závazky po 1. září 1981, ale před 1. březnem 1984, se může dovolávat ustanovení tohoto článku a uplatňovat nárok na zvláštní množství, které se odchyluje od množství uvedeného v čl. 5 odst. 1 nebo v čl. 5 odst. 2. Tento nárok může být uplatňován rovněž tehdy, kdy obdobné závazky sjednal jiný držitel věcných práv k dotčenému podniku.

2. Investičními závazky ve smyslu odstavce 1 se rozumí závazky uskutečnit investice nebo závazky sjednané v rámci vyhlášky týkající se zemědělských podniků, které se mohou rozvíjet (Besluit landbouwbedrijven met ontwikkelingsmogelijkheden, Stcrt 1974, 83 a 89) za účelem provádění schváleného plánu rozvoje:

a) buď ve výši minimálně 50 000 [NLG] určené k nahrazení části existujících stájí nebo ke zvýšení jejich počtu, přičemž se operace musí týkat alespoň 20 % zemědělského podniku s minimálním počtem pěti nahrazených nebo doplněných stájí a celkový počet stájí nemůže převyšovat šedesát;

b) nebo ve výši minimálně 100 000 [NLG] určené k nahrazení části existujících stájí nebo ke zvýšení jejich počtu, přičemž se operace musí týkat alespoň 25 % zemědělského podniku a celkový počet stájí musí být vyšší než šedesát.

‚Investičními závazky' se rozumí rovněž závazky sjednané ve výši alespoň 90 % částek uvedených v písm. a) nebo b), pokud dotyčný může prokázat, že osobně vykonal práce v hodnotě rovné alespoň rozdílu mezi částkou uvedenou v písm. a) nebo b) a částkou, pro kterou byly závazky sjednány.

3. Stájemi ve smyslu odstavce 2 se rozumí upravené stáje pro dojnice nebo březí krávy, jakož i zařízení, která se přímo vztahují k těmto stájím, jestliže tyto stáje a zařízení byly skutečně zprovozněny po 1. lednu 1982.

4. Zvláštní množství uvedené v odstavci 1 je rovno množství, které dotyčný dodal do podniku, kde byly investice uskutečněny, během dodací lhůty 52 týdnů, která prakticky odpovídá kalendářnímu roku a která předchází sjednání závazků uvedených v odstavci 1, množství, ke kterému je třeba přičíst počet kilogramů, pro který je nárok přiznán a který je vypočítán podle následujícího vzorce: celkový počet dodatečných stájí nebo nových stájí minus počet dojnic nebo březích krav, které byly v podniku k dispozici během roku, který předcházel sjednání závazků, pokud je toto číslo vyšší než počet stájí k dispozici před rozšířením minus 20 % tohoto rozšíření, vynásobený 5 500, to vše sníženo o 8,65 %, vzhledem k tomu, že:

a) pokud ke skutečnému zprovoznění ve smyslu odstavce 3 došlo v roce 1983, jsou zohledněny dvě třetiny množství vypočítaného podle výše uvedeného vzorce, aniž by byl dotčen čl. 5 odst. 1 nebo 2, a že

b) pokud ke skutečnému zprovoznění ve smyslu odstavce 3 došlo před 1. dubnem 1985, je zohledněna polovina tohoto množství, aniž by byl dotčen čl. 5 odst. 1 nebo 2;

c) pokud ke skutečnému zprovoznění ve smyslu odstavce 3 došlo po 31. březnu 1985, ale před 1. lednem 1986, použije se pouze čl. 5 odst. 1 nebo 2.

Pokud ke skutečnému zprovoznění ve smyslu odstavce 3 došlo po roce 1985, nemůže být přiznán žádný nárok na zvláštní množství na základě ustanovení tohoto

článku. U producentů, kteří během roku předcházejícího sjednání závazků neuskutečnili žádnou dodávku nebo přímý prodej, je vzorec vypočítán použitím 10 % namísto 20 %.

[...]“

15 Vyhláška týkající se doplňkové dávky použitelné na účastníky systému porážky nebo přeměny mléčného skotu (Beschikking Superheffing SLOM-deelnemers) ze dne 16. května 1989 se týkala producentů mléka a mléčných výrobků, kteří v roce 1983 nemohli dodat mléko z důvodu závazku vyplývajícího z dohody „SLOM“. Tato právní úprava jim umožnila získat zvláštní referenční množství.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

16 J. Piek, producent mléka v Nizozemsku, uzavřel v roce 1979 s fondem pro rozvoj a ozdravení zemědělství dohodu „SLOM“, podle níž se zavázal od 11. března 1980 do 10. března 1984 nedodávat mléko nebo mléčné výrobky s tím, že mu za to bude vyplácena prémie. J. Piek tedy změnil činnost a přeměnil svůj zemědělský podnik zaměřený na produkci mléka na zemědělský podnik zaměřený na chov masného skotu.

17 V rámci operace scelování pozemků mohl J. Piek získat k dispozici pozemek o rozloze 36 hektarů sousedící s budovami jeho zemědělského podniku, parcelu, která mu byla přidělena za podmínky, že na ní znovu zavede produkci mléka a mléčných výrobků.

18 Změna plánu využití plochy nezbytná za tímto účelem byla sama podmíněna tím, že J. Piek před 1. červencem 1981 požádá o povolení k výstavbě stáje a že stavební práce na této stáji budou zahájeny v roce 1981. Dne 11. června 1981 J. Piek podepsal s podniky tři smlouvy za účelem výstavby základů a budovy a dále úpravy stáje pro dojnice. Tato stavba byla dokončena v roce 1983.

19 Dne 27. června 1984 J. Piek podal na základě článku 11 vyhlášky ze dne 18. dubna 1984 žádost, která je původem projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

20 Tato žádost byla zamítnuta rozhodnutím ze dne 12. října 1984 z toho důvodu, že investiční závazky týkající se produkce mléka byly sjednány před 1. zářím 1981. Článek 11 odst. 1 vyhlášky ze dne 18. dubna 1984 přitom vyžadoval, aby tyto investiční závazky byly sjednány mezi 1. zářím 1981 a 1. březnem 1984.

21 J. Piek proti tomuto rozhodnutí podal u Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij stížnost. Tato stížnost byla prohlášena za neopodstatněnou rozhodnutím ze dne 12. června 1985 potvrzujícím rozhodnutí ze dne 12. října 1984.

22 J. Piek se tedy obrátil na různé nizozemské soudy. Hoge Raad der Nederlanden byla věc nejprve předložena v rámci opravného prostředku proti rozsudku Gerechtshof te 's-Gravenhage ze dne 18. května 2000, který Hoge Raad der Nederlanden svým rozsudkem ze dne 24. května 2002 zrušil. Poté byla věc vrácena Gerechtshof te Amsterdam a navrhovatel u Hoge Raad der Nederlanden podal proti rozsudku vydanému tímto soudem opravný prostředek.

23 Předkládající soud ještě upřesňuje, že v důsledku dohody „SLOM", kterou uzavřel, žalobce v původním řízení v roce 1983, roce zvoleném Nizozemským královstvím za referenční rok, nedodal mléko ani mléčné výrobky. Nemohl získat ani zvláštní referenční množství na základě vyhlášky ze dne 16. května 1989.

24 Za těchto podmínek se Hoge Raad der Nederlanden rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Brání čl. 3 odst. 1 nařízení č. 857/84 vnitrostátní právní úpravě, která byla přijata k provedení tohoto ustanovení a která stanoví, že producenti, kteří sjednali investiční závazky v rámci plánu rozvoje či nikoli, mohou získat zvláštní referenční množství pouze tehdy, když tyto investiční závazky sjednali po 1. září 1981, ale před 1. březnem 1984?

2) V případě, že by nebylo možno odpovědět na první otázku obecným způsobem, na základě jakých kritérií je třeba posuzovat, do jaké míry je časové omezení uvedené v první otázce slučitelné s nařízením č. 857/84?"

K předběžným otázkám

25 Svými dvěma otázkami, které je třeba zkoumat společně, si předkládající soud klade otázku ohledně pravomoci členského státu omezit vnitrostátním opatřením k provedení čl. 3 odst. 1 nařízení č. 857/84 kategorii producentů mléka, kteří mohou mít nárok na zvláštní referenční množství, na producenty, kteří investiční závazky sjednali od 1. září 1981 do 1. března 1984 v rámci plánu rozvoje či nikoli, a vyloučit tím producenty mléka, kteří takové závazky sjednali před 1. zářím 1981.

26 Úvodem je třeba připomenout, že nařízení č. 856/84 zavedlo doplňkovou dávku vybíranou z dodaných množství mléka, která překračují referenční množství vymezené pro každý členský stát.

27 Jak bylo upřesněno v bodě 7 tohoto rozsudku, Nizozemské království, využívajíc možnosti stanovené v čl. 2 odst. 2 uvedeného nařízení, stanovilo, že na jeho území se referenční množství rovná množství mléka nebo ekvivalentu mléka dodaného nebo odebraného během kalendářního roku 1983.

28 Výjimky z těchto pravidel, které stanoví možnost, aby producenti v určitých zvláštních situacích a za určitých podmínek získali zvláštní referenční množství, jsou stanoveny zejména v článku 3 nařízení č. 857/84.

K existenci posuzovací pravomoci v rámci čl. 3 odst. 1 nařízení č. 857/84

29 Pokud jde o výjimky uvedené v čl. 3 odst. 1 prvním pododstavci nařízení č. 857/84, Soudní dvůr přiznal členským státům posuzovací pravomoc k tomu, aby stanovily přidělení zvláštních referenčních množství producentům uvedeným v tomto ustanovení, či nikoli (rozsudek ze dne 15. února 1996, Duff a další, C-63/93, Recueil, s. I-569, bod 11), a aby případně stanovily rozsah těchto přidělení za účelem zohlednění právě prováděného plánu rozvoje (rozsudek ze dne 11. července 1989, Cornée a další, 196/88 až 198/88, Recueil, s. 2309, bod 13) nebo plánu rozvoje prováděného po 1. lednu 1981 (rozsudek ze dne 12. července 1990, Spronk, C-16/89, Recueil, s. I-3185, body 11 a 12).

30 Na rozdíl od žalobců ve výše uvedených věcech uskutečňoval J. Piek své investice mimo rámec plánu rozvoje ve smyslu čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce nařízení č. 857/84.

31 Jak zdůraznila Komise, je však třeba připustit, že členské státy mají stejnou posuzovací pravomoc v případě uvedeném v čl. 3 odst. 1 druhém pododstavci nařízení č. 857/84. J. Piek ostatně nezpochybnil existenci této posuzovací pravomoci jako takovou, ale zpochybnil to, že tato posuzovací pravomoc umožňuje členskému státu omezit přiznání zvláštního referenčního množství na producenty mléka, kteří investiční závazky sjednali po 1. září 1981, a tudíž omezit kategorii producentů, kteří mohou mít na takové množství nárok.

K mezím posuzovací pravomoci vykonávané na základě čl. 3 odst. 1 nařízení č. 857/84

32 Jestliže se členský stát rozhodne využít možnosti, která se mu nabízí, přiznat zvláštní referenční množství na základě čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce nařízení č. 857/84, prostor pro uvážení, kterým disponuje, je omezen požadavky vyplývajícími zároveň z textu dotčeného ustanovení, z cíle, který sleduje, a ze zásady zákazu diskriminace (viz výše uvedený rozsudek Spronk, body 13 a 17).

33 I když byly tyto požadavky formulovány v rámci pravomoci přiznané členským státům stanovit úroveň jednotlivých referenčních množství ve prospěch jednotlivých producentů, kteří se zavázali k plánu rozvoje, jako tomu bylo v případě výše uvedeného rozsudku Spronk, je třeba mít za to, že se jedná o požadavky použitelné rovněž na podmínky stanovené členským státem za účelem přidělení zvláštních referenčních množství v případě investic uskutečněných bez plánu rozvoje ve smyslu čl. 3 odst. 1 druhého pododstavce nařízení č. 857/84.

34 Krom toho jsou podle ustálené judikatury vnitrostátní orgány při přijímání prováděcích opatření k právní úpravě Společenství povinny při výkonu své diskreční pravomoci dodržovat obecné zásady práva Společenství, mezi kterými je zásada proporcionality (viz zejména rozsudky ze dne 20. června 2002, Mulligan a další, C-313/99, Recueil, s. I-5719, body 35 a 36; ze dne 25. března 2004, Cooperativa Lattepiú a další, C-231/00, C-303/00 a C-451/00, Recueil, s. I-2869, bod 57, a ze dne 14. září 2006, Slob, C-496/04, Sb. rozh. s. I-8257, bod 41).

35 Právě s ohledem na tyto zásady je třeba posoudit, zda dotyčný členský stát svou posuzovací pravomoc použil v souladu s právem Společenství, když stanovil, že pouze producenti mléka, kteří investiční závazky sjednali v období od 1. září 1981 do 1. března 1984, mohou mít nárok na zvláštní referenční množství, s vyloučením producentů, kteří takové závazky sjednali před 1. zářím 1981.

36 Pokud jde o znění čl. 3 odst. 1 nařízení č. 857/84, je třeba konstatovat, že pokud jde o investiční závazky, toto ustanovení ohledně závazků sjednaných v rámci plánu rozvoje uvedených v jeho prvním pododstavci stanoví nejzazší datum, když uvádí, že pouze producenti, kteří se zavázali k takovému plánu předloženému „před 1. březnem 1984" mohou případně získat zvláštní referenční množství. Naproti tomu toto ustanovení nestanoví, od jakého data by investiční závazky měly být povinně zohledňovány pro účely takového získání.

37 Datum 1. ledna 1981 uvedené v čl. 3 odst. 1 prvním pododstavci nařízení č. 857/84 je zmíněno v rámci odlišení učiněného tímto ustanovením v souvislosti s určením výše zvláštního referenčního množství, které může být přiznáno, mezi „právě prováděnými" plány (první odrážka) a plány provedenými po tomto datu (druhá odrážka). Jak zdůraznila Komise, žádný rozhodující závěr nelze přisoudit zmínění uvedeného data, pokud jde o vymezení investičních závazků, které mohou být zohledněny pro přiznání zvláštního referenčního množství.

38 Zmínění data 1. ledna 1981 v čl. 3 odst. 1 prvním pododstavci nařízení č. 857/84 krom toho odpovídá tomu, že čl. 2 odst. 1 uvedeného nařízení má rok 1981 v zásadě za referenční rok. Nizozemské království přitom využilo možnosti nabízené

odstavcem 2 uvedeného článku zvolit referenčním rokem rok 1983. V důsledku toho není namístě uplatňovat datum 1. ledna 1981 v kontextu investičního závazku sjednaného bez plánu rozvoje ve smyslu čl. 3 odst. 1 druhého pododstavce nařízení č. 857/84.

39 Z toho vyplývá, že na rozdíl od toho, co tvrdil J. Piek, znění čl. 3 odst. 1 nařízení č. 857/84 neobsahuje takovou skutečnost, která by mohla zabránit tomu, aby členský stát omezil kategorii producentů, kteří mohou mít nárok na zvláštní referenční množství, na producenty, kteří investiční závazky sjednali po 1. září 1981.

40 Co se týče cíle uvedeného v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 857/84, ten spočívá v tom, že je členským státům umožněno, aby přizpůsobily referenční množství s cílem zohlednit zvláštní situace některých producentů (viz výše uvedený rozsudek Duff a další, bod 13). K plnění tohoto cíle však musí docházet, jak vyplývá z článku 5 uvedeného nařízení, v mezích rezervy vytvořené dotyčným členským státem v rámci zaručeného množství.

41 Z výkladu ustanovení čl. 3 odst. 1 ve vzájemném spojení s článkem 5 nařízení č. 857/84 tedy vyplývá, že zákonodárce Společenství sice zamýšlel členským státům poskytnout možnost, aby producentovi, který sjednal investiční závazky, bylo umožněno využít plody jeho investice (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Cornée a další, bod 12, a Spronk, bod 15), avšak možnost členského státu za tímto

účelem poskytnout zvláštní referenční množství může být uskutečněna pouze v mezích zaručeného množství, přičemž tato množství jsou odebrána z národní rezervy. Na rozdíl od toho, co tvrdil J. Piek, takové omezení může odůvodnit časové omezení investičních závazků, které mohou být v tomto ohledu zohledněny.

42 V projednávané věci i za předpokladu, jak na jednání tvrdil J. Piek, že vyčerpání národní rezervy nemůže být prokázáno u předkládajícího soudu, kterému přísluší tuto otázku přezkoumat, se takové časové omezení, jaké je předmětem věci v původním řízení, nicméně jeví jako nezbytné, jestliže se členský stát, který má v tomto ohledu prostor pro uvážení, může platně odvolat na skutečné nebezpečí vyčerpání této národní rezervy. V tomto ohledu je přitom třeba zdůraznit, že v Nizozemsku byla všechna referenční množství tehdy snížena o 8,65 % (viz body 13 a 14 tohoto rozsudku).

43 Toto časové omezení nelze ostatně považovat za omezení, které je s ohledem na toto nebezpečí vyčerpání nepřiměřené. Při zvážení znevýhodnění producentů mléka a mléčných výrobků nacházejících se v situaci J. Pieka a povinnosti dotyčného členského státu dodržovat požadavky stanovené v článku 5 nařízení č. 857/84 je totiž namístě poznamenat, že časové omezení investičních závazků, které je třeba zohlednit pro přiznání zvláštního referenčního množství, na investiční závazky sjednané po 1. září 1981 vychází z myšlenky, že všichni producenti, kteří takové závazky sjednali před tímto datem, měli k dispozici alespoň šestnáct měsíců pro splnění těchto závazků před 1. lednem 1983, začátkem referenčního roku zvoleného nizozemskými orgány. Tato lhůta musí být přitom považována za dostatečně dlouhou na to, aby bylo takovému producentovi umožněno během referenčního

roku 1983 realizovat dodatečnou produkci mléka vyplývající z jeho závazků investovat do nových stájí pro dojnice a březí krávy.

44 J. Piek ostatně nepředložil argumenty, které by mohly zpochybnit skutečnost, že je obecně možné tohoto cíle v takové lhůtě dosáhnout.

45 Z toho rovněž vyplývá, že producenti, kteří investiční závazky sjednali před 1. zářím 1981, nejsou diskriminováni oproti producentům, kteří takové závazky sjednali po tomto datu. Prvně uvedení producenti totiž na rozdíl od producentů, kteří investiční závazky sjednali po 1. září 1981, v zásadě mohli získat referenční množství ve smyslu článku 2 nařízení č. 857/84, které odráží zvýšení jejich produkce vyplývající z předtím sjednaných investic, aniž by bylo nezbytné použít výjimku spočívající v přiznání zvláštního referenčního množství na základě článku 3 uvedeného nařízení.

46 Jak zdůraznila nizozemská vláda, je třeba ještě dodat, že zohlednění investičních závazků sjednaných před 1. zářím 1981 by bývalo mohlo vést k nevhodnému použití právní úpravy týkající se kvót na mléko. Toto zohlednění by totiž producentům bývalo umožnilo uplatňovat starší investiční závazky, předcházející tomuto datu, aby jim byla přiznána zvláštní referenční množství nikoli za účelem produkovat nebo uvádět mléko na trh, ale využívat čistě finančního zvýhodnění z jejich tržní hodnoty (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 22. října 1991, von Deetzen, C-44/89, Recueil, s. I-5119, bod 24, a ze dne 20. června 2002, Thomsen, C-401/99, Recueil, s. I-5775, body 39 a 45).

47 Z předcházejících úvah vyplývá, že je třeba na otázky položené Hoge Raad der Nederlanden odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 druhý pododstavec nařízení č. 857/84 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jaká je předmětem věci v původním řízení, která omezuje kategorii producentů mléka, kteří mohou mít nárok na zvláštní referenční množství, na producenty, kteří investiční závazky sjednali po 1. září 1981, ale před 1. březnem 1984.

K nákladům řízení

48 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Článek 3 odst. 1 druhý pododstavec nařízení Rady (EHS) č. 857/84 ze dne 31. března 1984, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro dávku uvedenou v článku 5c nařízení (EHS) č. 804/68 v odvětví mléka a mléčných výrobků, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jaká je předmětem věci v původním řízení, která omezuje kategorii producentů mléka, kteří mohou mít nárok na zvláštní referenční množství, na producenty, kteří investiční závazky sjednali po 1. září 1981, ale před 1. březnem 1984.

Podpisy.